

SPRAWOZDANIE SZPITALA BONIFRATRÓW

W KRAKOWIE

ZA ROK 1912

o leczonych tamże chorych, których bez względu na religię, narodowość
i stan przyjęto, pielęgnowano i leczono.

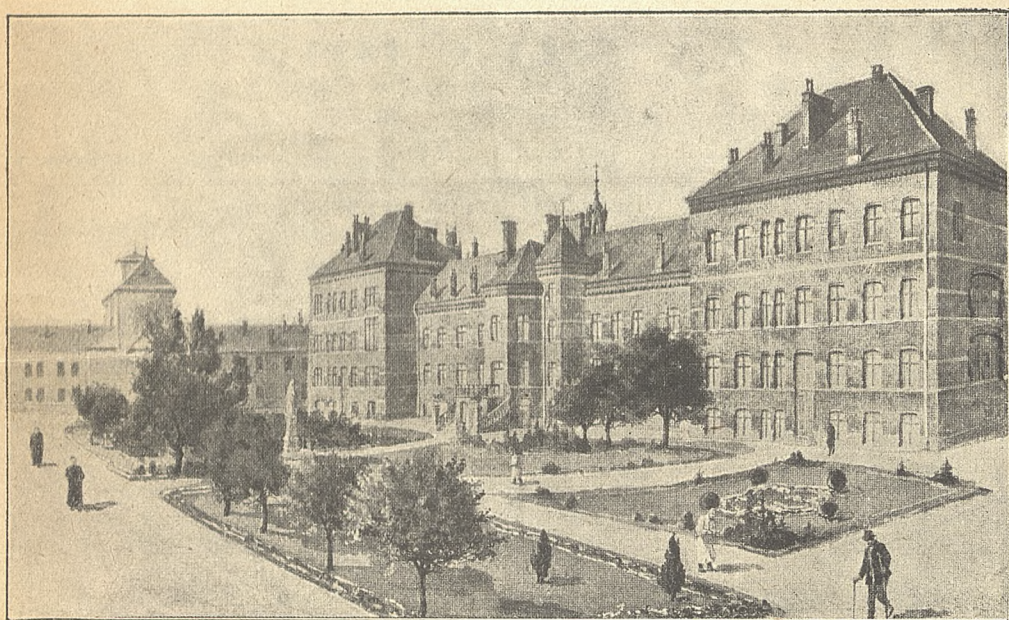
W KRAKOWIE

CZCIONKAMI DRUKARNI „CZASU” POD ZARZĄDEM A. ŚWIERZYŃSKIEGO.
NAKŁADEM KONWENTU BONIFRATRÓW.

1913.

SALA CHIRURGICZNA IM. Ś. P. ANDRZEJA HR. POTOCKIEGO

OGÓLNY WIDOK SZPITALA BR. BONIFRATRÓW W KRAKOWIE

SALA CHORÓB WEWNĘTRZNYCH

SPRAWOZDANIE SZPITALA BONIFRATRÓW W KRAKOWIE ZA ROK 1912

o leczonych tamże chorych, których bez względu na religię, narodowość i stan
przyjęto, pielęgnowano i leczono.

I.

Działalność Szpitala Bonifratrów w Krakowie w roku 1912 przedstawia się następująco:

ubiegłym roku leczono we wyżej wymienionym zakładzie ogółem 1781 chorych, a w tej liczbie 96 pozostałych z roku 1911. Przyjęto do szpitala 1685, z których było: rzym.-kat. obrządku 1552, grecko-katol. 17, ormiańsko-katol. 2, prawosławnych 2, ewangelików 3, izraelitów 109.

Szpital opuściło: wyleczonych 1210, z polepszeniem 294, niewyleczonych 41, zmarło 124, razem 1669 chorych. Na rok 1913 pozostało w leczeniu 112 chorych.

Chorzy przebywali w szpitalu ogółem 32926 dni, przeciętna zaś ilość dni leczenia każdego chorego wynosiła 10·85 dni. Napływ chorych największy był w styczniu, bo 201 chorych, najmniejszy zaś w czerwcu, bo 105 chorych.

Śmiertelność największa była w marcu 20, najmniejsza zaś w kwietniu i we wrześniu 6; ogólny procent śmiertelności wynosił 6·9%; po potrąceniu zaś zmarłych na gruźlicę 57 chorych, na uwiad starczy 12, choroby serca nieuleczalne 14, nowotwory 11, przywiezionych w stanie konania 7, to procent śmiertelności wynosił z pozostałej liczby leczonych 1·29%.

Chorych na gruźlicę pozostało w leczeniu 15, na rok 1913.

Ambulatorya szpitalne udzieliły bezpłatnej pomocy lekarskiej 35423 chorym, z której to pomocy korzystali w 16221 wypadkach mieszkańcy Krakowa, w 10912 wypadkach mieszkańcy Podgórza, zaś w 8290 wypadkach tak mieszkańcy okolicznych miejscowości, jakoteż i pobliska ludność Królestwa Polskiego. W ogólnej liczbie ambulantów było 2543 żołnierzy.

Lekarstw zaordynowano w ciągu roku 1912 w łącznej wartości 4731 K 01 h, opatrunki chirurgiczne wynosiły sumę 3487 K 63 h.

SALA OPERACYJNA.

II.

Operacje wykonane w roku 1912.

Amputacje: podudzia 3, uda 1, przedramienia 1, Pirogowa 1, palców rąk 8, palców nóg 1 . . .	15
Resekcje: kolana 5, żeber 5, śródreżcza 3, śródstopia 3, szczęki górnej 2	18
Exartykulacje: palców ręki 6, palców nogi 3	9
Necrotomie: kości podudzia 2, szczęki dolnej 3, udowej 3, palców 3, śródstopia 2	13
Sequestrotomie: kości udowych 3, podudzia 4, szczęki dolnej 1	8
Trepanacje: przy otitis media 1, załamaniu kości tyłogłowa 1, załamaniu osparietale 1, przy sinuitis 1	4
Złożenie złamań: uda zwykłe 2, uda komplikowane 1, podudzia zwykłe 17, podudzia komplikowane 1, ramienia 1, przedramienia 18, rzepek 1, palców zwykłe 3, palców komplikowane 1, obojczyka 3, żeber 6, szczęki dolnej zwykłe 1, szczęki dolnej komplikowane 2	57
Odprowadzenie zwłknięć: barku 3, w stawie łokciowym 1	4
Wyłuszczenie z powodu: raka wargi 7, raka twarzy 2, raka szczęki 1, fibroma 1, jądra 1, ganglion 3, atheromata 11, lymphomata 47, epithelioma 1, struma 4, lypoma 2, sarcoma 3, polypów nosa 1, hygroma praepatellare 7, cysta dermoidalis 2, verucca 4, bursitis olecrani 1, epulis sarcomatosa 2, angioma 5, varicocele 1	106
Operacje radykalne. przepuklin pachwinowych wolnych 29, przepuklin pachwinowych uwięzłych 2, przepuklina brzuszna wolna 1, przepuklin brzusznych uwięzłych 2, przepuklina udowa wolna 1, przepuklina udowa uwięzła 1, wodniaka moszen 6	42
Laparotomie z powodu: Appendicitis 12, próbne 1, przepukliny brzusznej wolnej 2, przepukliny brzusznej uwięzłej 1, wrzodu dwunastnicy, zeszycie 1, wrzodu żołądka, gastroenterostomia 1, raka żołądka gastroenterostomia 1	19
Operacje: guzów krwawnicowych 15, prolapsus ani 3, fistula ani 7, fissura ani 1, stulejki 3, obkrojenie wrzodu podudzia 1, Thiercha 2, venesection 1, tonsillotomy 2, Spina ventosa 3, Excisio venae saphenae 3, zeszycie złamań szczęki 2, zeszycie ścięgien 2	45
Wyjęcie ciał obcych 14, kul 4	18
Punkcje: brzucha 1, pęcherza moczowego 1, klatki piersiowej 9, kolana 11	22
Różne operacje jak: wrośniętego paznokcia 26, Tyloma genu 1, ropień języka 1, haematoma 3, angina Ludovici 1, periproctitis 4, ropni palców 35, ropni kończyn górnych 36, ropni kończyn dolnych 24, dymienie 16, ropni szyi i podszczękowych 43, karbunkulów 15, gruzlicy ścięgien 3, ganglion 2, mastitis 2, ropni brzucha 3, wyskrobienie ognisk gruzliczych 65, ropni zimnych 28	307
Wstrzykiwania mieszanek do stawów i ognisk gruzliczych	197
Zakładanie opatrunków gipsowych przy coxitis 3, gonitis 9, gruzlicy śródstopia 5, gruzlicy kręgów szyjnych 1	18
Tamponada i zabiegi z powodu haemophilii, wstrzykiwania surowicy	4
Wstrzykiwania surowicy przeciwężcowej	1
Wstrzykiwania metodą Ehrlicha	6
Razem	913

Dr Stanisław Pareński,

Prof. Uniw. Jagiellońskiego, Konsulent Szpitala.

Dr Aleksander Bossowski,

Prof. Uniw. Jagiellońskiego,
Prymaryusz oddz. chirurgicznego.

Dr Jan Frączkiewicz,

Prymaryusz
oddziału chorób wewnętrznych.

Dr Franciszek Krzyształowicz,

Prof. Uniw. Jagiellońskiego,
Kierownik ambulatorium
chorób skórnych i wenerycznych.

Dr Bolesław Rzegociński,

Sekundaryusz Szpitala.

Dr Ludwik Motyka,

Lekarz domowy.

III.

Stan i zatrudnienie chorych.

	Ilość		Ilość		Ilość
Pozostało z r. 1911	96	z przeniesienia	372	z przeniesienia	721
Agronom	1	Kamieniarze	12	Prawnik	1
Ajenci	4	Kapeluszownicy	4	Praktykant handlowy	1
Ajent policyjny	1	Kelner	1	Profesorzy	4
Akademicy	9	Kolejarz	1	Przewoźnik	1
Aptekarz	1	Kolporter	1	Propinator	1
Artyści dramatyczni	2	Kołodziej	1	Prywatyści	6
Bednarze	7	Kominiarz	1	Rolnicy	26
Betoniarz	1	Konduktorzy kolej.	2	Rzeźbiarz	1
Blacharze	13	„ tramwaj.	1	Rzeźnicy	13
Bremzer	1	Kotlarze	2	Rybak	1
Brukarz	1	Kowale	22	Rymarze	5
Buchalterzy	3	Krawcy	89	Sługa pocztowy	1
Ceglarze	22	Kucharze	4	Ślusarze	57
Chemicy	2	Kupcy	3	Szklarz	1
Cieśle	22	Kuśnierz	1	Służący	58
Cholewkarze	9	Kwieciarz	1	Stolarze	49
Cukiernik	1	Kursor	1	Sztygar	1
Czapnik	1	Laborant	1	Strażnicy akcyzowi	50
Druciarze	5	Lampiarze	3	Stróże domowi	8
Drukarze	4	Lekarz	1	Studenci	18
Duchowni świeccy	36	Leśnicy	3	Stelmach	1
Duchowni zakonnici	14	Lokaj	1	Strzelec	1
Dozorca	1	Magazynier	1	Strażnik kolejowy	1
Dozorca maszyn	1	Malarze	6	Stroiciel	1
Droźnik	1	Masarze	43	Szczotkarz	1
Dr praw	1	Maszyniści	9	Szewcy	56
Dyetaryusz	1	Mechanik	1	Subjekci	6
Elektromonterzy	4	Medycy	2	Szlifierz	1
Emeryt	1	Młynarze	5	Szybcieciarze	2
Ekonom	1	Monterzy	4	Szofer	1
Ekspres	1	Murarze	52	Taczkarz	1
Fornali	4	Nauczyciele	9	Tapicerzy	4
Fryzjerów	9	Obywatele	2	Tokarze	6
Felczer	1	Odlewacze	2	Urzędnicy prywatni	21
Górnicy	11	Ogrodnicy	8	„ rządowi	17
Gospodarze	19	Organista	1	Uczniowie	15
Grabarz	1	Palacze	4	Walcownicy	3
Handlarze	6	Parobcy	8	Węglarze	2
Handlowcy	36	Pasterz	1	Weterani z r. 1863	6
Instalator	1	Pastor	1	Werkmistrze	2
Introligatorzy	7	Piaskarze	4	Wozak	1
Inżynierzy	3	Piekarze	26	Woźni	3
Kaflarze	5	Pomocnik budowniczy	1	Woźnica	1
Kamerdyner	1	„ handlowy	3	Wyrobnicy	604
do przeniesienia	372	do przeniesienia	721	Ogółem	1781

IV.

Ojczyzna chorych.

Nazwa kraju	Ilość	Nazwa kraju	Ilość
Pozostało z roku 1911	96	z przeniesienia	1613
Galicja	1487	Prusy	6
Czechy	18	Królestwo Polskie	142
Morawa	9	Śląsk austriacki	4
Bukowina	1	Styrya	1
Austria górna	1	Węgry	15
„ dolna	1	Ogółem	1781
do przeniesienia	1613		

Ok ubiegły, który w naszym kraju zaznaczył się ciężkim przesileniem ekonomicznem, dał się odczuć szczególnie tym wszystkim, co zmuszeni są oglądać się na dobroczynność publiczną lub jak nasz konwent, opierając przeważnie na niej swą egzystencyę. Z jednej strony niesłychana drożyzna produktów spożywczych, a z drugiej ogólna bieda, sprawiły, że mogliśmy z większym niż kiedykolwiek wysiłkiem, przyjąć, leczyć i żywić 1781 chorych, którzy spędzili 32926 dni w naszym szpitalu.

Zaiste możemy twierdzić, iż udało się nam spełnić to zadanie tylko dzięki nieprzebranej dobroci Boskiej Opatrzności, która natchnęła ludzi miłosiernego serca i dobrej woli, aby spieszyli nam z pomocą. Spłacamy tedy dług głębokiej wdzięczności, zasyłając staropolskie „Bóg zapłać!” wszystkim przeznacnym Dobrodziejom, pamiętającym o naszym szpitalu i Konwencie, a więc o ubogich chorych i o nas, synach św. Jana Bożego, którzy tym chorym ze wszystkich sił służymy i w przyszłości służyć chcemy. Składamy mianowicie dzięki serdeczne za otrzymane subwencye i dary: Wysokiemu Sejmowi krajowemu, Prześwietnej Radzie miasta Krakowa, Świetnym Dyrekcyom miejskiej i powiatowej Kasy Oszczędności w Krakowie, oraz wszystkim Wysokim Władzom rządowym i autonomicznym, które nie szczędziły nam na każdym kroku swej życzliwości i poparcia.

Szczególniej zaś głęboko w sercu naszym i pamięci zapisali się Przeznacni Dobroczyncy, którzy fundując łóżka pamiątkowe w szpitalu, zostawili trwałą pamiątkę swej szlachetnie pojętej a praktycznie wykonanej ofiarności. Są to mianowicie: Ś. p. Stefania z Leśniowskich Hrabina Morska z 2-go Szczepańska, właścicielka dóbr Ryglice. Jaśnie Wielmożna Pani Emilia Chrzászczyńska, obywatelka miasta Krakowa. Jaśnie Wielmożna Pani Amalia Kowalska, obywatelka miasta Krakowa ku uczczeniu pamięci ś. p. Michała Kowalskiego męża swego. Wielmożny Pan Kazimierz Krzyżanowski, ku uczczeniu wiecznej pamięci ś. p. Jana i Józefy ze Zgodzińskich Krzyżanowskich i WP. Szymon Miśkowiec, emerytowany urzędnik Magistratu król. stoł. miasta Krakowa.

Oby Wszechmocny hojnie wynagrodził Ich za ten dobry uczynek!

Rozmiary niniejszego sprawozdania nie pozwalają nam na wyliczenie wszystkich zosobna, którym winni jesteśmy podziękę, czynimy to zatem w ogólności. Dziękujemy więc za moralne i materyalne poparcie: Przewielebnemu Duchowieństwu, miłosiernym mieszkańcom miast bez różnicy wyznania i narodowości, ofiarnym obywatelom miejskim i mieszkańcom wsi, Prasie krajowej, która tak gorąco nam oręduje, a wreszcie tym wszystkim, którzy groszem nieraz wdowim obdarzali naszych kwestarzy.

Dewizą naszą jest: „Wszystko na większą chwałę Bożą!” Niechajże te ofiary, jakie dla naszych ubogich chorych złożono, pomnażają chwałę Bożą, przyczyniając się do zmniejszenia nędzy chorych biedaków. My zaś okażemy swoją wdzięczność, modląc się za Przeznacnych Dobrodziejów i przykładając się usilnie do pielęgnowania jak największej liczby chorych w naszym szpitalu.

W roku 1912 upłynęło lat 300 od czasu, gdy zakon nasz osiadł w gościnnych murach tej przesławnej stolicy Polski. Przez tak długi przeciąg czasu doznawał on od mieszkańców Krakowa jak i całej Polski wydatnej pomocy. I dziś także, żywimy nadzieję, że pomoc ta nas nie zawiedzie, a tak bardzo nam jej potrzeba!

Poza wzrastającymi z dnia na dzień wydatkami na żywność dla chorych, na lekarstwa, na opał i t. p., czekają nas w roku 1913 rozmaite inne a znaczne wydatki, nie dające się na dalszy plan odsunąć.

Budynek, w którym mieści się nasz konwent, jest tak dalece wilgotny, że musimy przeprowadzić w nim kosztowną restaurację, celem osuszenia fundamentów i murów. Dalej, odnowiwszy z pomocą subwencji ze strony Wysokiego Ministerstwa Oświaty, Wysokiego Sejmu krajowego i Prześwietnej Rady miasta Krakowa nasz kościół klasztorny na zewnątrz, zamierzamy z kolei przystąpić do odnowienia jego wnętrza, ozdobionego prawdziwie piękniemi, lecz podniszczonemi malowaniami na sklepieniu. Wreszcie budowa bulwarów nad Wisłą w pobliżu Konwentu, oraz powody sanitarnej natury zmuszają nas do przeniesienia poza obręb miasta tego małego gospodarstwa, jakie obecnie posiadamy przy zabudowaniach klasztornych.

W tym celu pragnęlibyśmy gorąco gdzieś w pobliżu Krakowa nabyć jakąś małą posiadłość, gdzie możnaby oprócz tego gospodarstwa, pomieścić tak konieczny „Dom dla rekonwalescentów“, w połączeniu z pensjonatem dla starszych samotnych osób z inteligencji, potrzebujących pieczołowitej opieki. Niestety, nasze dobre chęci na tym punkcie rozbijają się o absolutny brak środków, ale nie tracimy nadziei, że, w tej tak ważnej dla ogółu sprawie, ludzie dobrej woli pospieszą nam z odpowiednią pomocą. Pomiędzy innymi bowiem przymiotami, jakimi Stwórca wyposażył duszę Polaka, na pierwszym miejscu jaśnieje chrześcijańskie miłosierdzie, czyniące go skłonny do wszelkich ofiar na rzecz nędzą i chorobą dotkniętych bliźnich.

Jednym z najbardziej dokuczających nam ciężarów finansowych jest dług, który jeszcze ciąży na budynku szpitalnym w kwocie 23.000 koron. Stanowi on dla nas niemałą troskę, lecz zmniejszyć go możemy o tyle, o ile znajdują się Dobrodzieje, fundujący łóżka pamiątkowe. Przykład, dany przez dotychczasowych fundatorów takich łóżek — spodziewamy się — znajdzie naśladownictwo u ludzi szlachetnych, Przyjaciół cierpiącej ludzkości.

Na zakończenie niechaj nam będzie wolno wyrazić życzenie, aby ta łaskawa sympatya i uznanie ze strony społeczeństwa, jakie były naszym udziałem przez trzy wieki w kwitnącej niegdyś prowincji polsko-litewskiej, towarzyszyły nam i nadal, gdy z woli Bożej rozpoczynamy czwarte stulecie naszej pracy w murach grodu podwawelskiego!

Kraków, dnia 1 stycznia 1913 r.

Fr. Homobonus Kyovsky
Przeor konwentu, dyrektor szpitala
odznaczony złotym krzyżem zasługi
z koroną.

Wykaz liczbowy chorych

we wszystkich niżej wyszczególnionych piętnastu szpitalach Bonifratrów austriacko-czeskiej prowincyi zakonnej w roku 1912 przyjętych, leczonych i pielęgowanych.

Miejscowości szpitali Bonifratrów	Ilość łóżek*)	Pozostało z roku 1910		Przybyło w r. 1911		Między tymi było							Wyszło		Zmarło		Pozostało w leczeniu na r. 1912		Liczba dni leczenia
		Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	Katolików	Gr.-katol.	Ewangel.	Starokat.	Starozak.	Mahomet.	Bezwyzn.	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	
Wiedeń założ. w r. 1614	350	308	—	6346	—	5765	76	149	2	344	4	6	5903	—	438	—	313	—	113741
Waleczyce w D. Austrii założony w r. 1605 .	74	58	—	978	—	969	—	6	—	3	—	—	928	—	44	—	64	—	14318
Kraków założ. w 1609 przył. do czesko-austr. prowincyi w 1865 .	117	96	—	1681	4	1556	17	1	—	109	—	2	1541	4	124	—	112	—	32926
Zebrzydowice w Galicyi, zał. w 1611 przył. do czes.-austr. p. 1797	28	17	11	349	210	556	—	—	—	3	—	—	340	215	12	1	14	5	10215
Praga założony w 1620	200	184	—	2841	—	2714	5	41	—	70	—	11	2628	—	214	—	183	—	68619
Gorycyja w Nadbrzeżu, publiczny szpital założony w roku 1656	120	139	—	1588	—	1558	—	12	17	—	1	—	1447	—	135	—	145	—	51060
Nowe Miasto nad Met. w Czechach, założony w roku 1692 . . .	28	36	—	372	—	360	—	8	—	2	—	2	352	—	26	—	30	—	10044
Cieszyn na Szląsku austr. założony w 1700 . .	88	102	—	1613	—	1335	1	258	—	15	2	2	1511	—	99	—	105	—	30544
Prościejów na Morawach, założ. w 1733	60	54	—	1097	—	1076	2	10	—	9	—	—	1046	—	55	—	50	—	20059
Kukus w Czechach, założony w 1743 . . .	22	12	—	94	—	94	—	—	—	—	—	—	81	—	20	—	5	—	2602
Berno, założony 1749 .	67	71	—	1465	—	1434	2	25	—	3	—	1	1410	—	61	—	65	—	22362
Berno, założony 1898 .	155	149	—	64	—	64	—	—	—	—	—	—	19	—	46	—	148	—	55045
Letowice na Morawach założony w r. 1750 .	24	26	—	275	—	268	—	7	—	—	—	—	262	—	16	—	23	—	4401
Wiedeń dom dla rekonescentów zał. 1753	50	28	—	500	—	462	4	14	1	18	—	1	498	—	1	—	29	—	10855
Linc założony w 1757 .	120	104	—	2048	3	1996	3	41	—	11	—	—	1962	2	75	—	115	1	35786
Wyzowice na Morawach założony 1781 . . .	20	12	—	206	1	176	1	29	—	1	—	—	188	1	14	—	16	—	4658
Wyzowice na Morawach założony 1912 . . .	25	—	—	21	—	20	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	21	—	1071
Razem . . .	1548	1396	11	21538	218	20403	111	601	20	589	7	25	20116	222	1380	1	1438	6	486306
		1407		21756				21.756					20338		1381		1444		
				23.163											23.163				

Wiarygodność powyżej podanych cyfr statystycznych potwierdza

Wiedeń, 1. stycznia 1913.

Fr. Tymoteusz Deutschel,

Prowincjał i wizytator Zakonu Bonifratrów,
ozdobiony złotym krzyżem zasługi z koroną
i medalami ces. jubileuszowym i Księcia Lichtensteina.

*) Podczas liczniejszego napływu chorych ustawia się w razie konieczności do użytku większą liczbę łóżek.